

Od sociálnej reality k virtuálnemu dialógu

Barbora Mochňacká

Abstrakt

Štúdia sa zaoberá komparáciou dvoch vybraných diskusných fór, atribútmi komunity v súvislosti s dizajnom a funkciami oboch portálov. Na konkrétnych typoch prehovorov ilustruje prepojenosť sociálnej reality participantov dialógu a ich lingvistického správania.

Kľúčové slová

virtuálny dialóg, sociálna realita, CMC (Computer-Mediated Communication), diskusné fórum, chat

Úvod

„Virtuálny dialóg“, zovšeobecnené pomenovanie ktorejkoľvek komunikačnej situácie na internete, možno ukotviť v pojme „počítačom sprostredkovaná komunikácia“, terminologicky fungujúcim aj pod názvom *CMC* (*Computer-Mediated Communication*). CMC je strešným termínom pokrývajúcim prenos akejkoľvek správy cez počítač. Synonymné výrazy „reč internetu“ (*netspeak*), „kyberreč“ (*cyberspeak*) sa spolu so slovenskými ekvivalentmi „e-jazyk“ a „e-komunikácia“ stretávajú v ešte širšom chápaní ako počítačom sprostredkovaný diskurz (*CMD – Computer-Mediated Discourse*). To znamená, že sem patrí nielen jazyk chatov (aj v rôznych mutáciách, napr. vo virtuálnych svetoch, rolových hrách), ale aj jazyk diskusných fór a e-mailových výmen. Prečo vlastne pri CMC hovoríme o dialógu? Naznačuje to názov jedného z najpoužívanejších druhov CMC – chatu: rozhovor, poklebetenie si. Rovnako aj e-mail, diskusné fórum či komentáre k blogom predstavujú časť rozhovoru medzi expedientom/autorom a percipientom/čitateľom. Oporou nášho ponímania je aj tvrdenie Hoffmannovej (1993) o listoch súkromného charakteru, ktoré sa vyznačujú tým, že „...jejich stylistická a jazyková charakteristika je silne poznamenaná atributy textů mluvených (...) dopis je také replikou...“ (s. 153), z čoho vyplýva, že aj písaná korešpondencia, v našom prípade korešpondencia značne zrýchlená, je *dialógom*. Okrem toho v knihe *Kapitoly o dialogu* zdôrazňuje, že aj pri dorozumívaní sa prostredníctvom počítača síce priamy kontakt, charakteristický znak dialógu, chýba, no ďalšie predpoklady – aspoň dvaja participujúci komunikanti a ich striedanie sa v role hovoriaceho a počúvajúceho – sú splnené. Unikátne komunikačné podmienky, ktoré sú viazané na povahu média – obmedzenia a zároveň možnosti – jednak na sociálne a komunikačné pozadie komunikantov zaraďujú „e-dialóg“ medzi fenomény skúmané nielen lingvistami, ale i sociológmi a psychologmi. Vybíral (2005, s. 272) o ňom vraví, že

„Je třeba vidět, že jde nejenom o komunikaci založenou primárně na textu, ale že jde o komunikaci, v níž se text pokouší sdělovat i mnohé z toho, co jinak sdělují intonace, pohledy, gesta“.

Je nutné povedať, že vo virtuálnom dialógu nejde len o kompenzáciu chýbajúcich neverbálnych prvkov komunikácie, mnoho javov z reálneho života sa môže a nemusí prejavíť v obsahu a forme správy a nie vždy ide o vedomú voľbu. Ľudia sa líšia v stupni uvedomovania si kontroly nad ich identitou. Zvolenie si nicku alebo avatara, pridanie sa k online skupine môže signalizovať ako plnú moc nad svojou existenciou v kyberpriestore, tak aj neschopnosť hlbšieho pochopenia symbolického významu alebo motívov skrytých v tomto rozhodnutí (Suler, 2002).

V našom príspevku sa chceme zamerať práve na pozadie virtuálneho dialógu, prepojenosť sociálnej reality jeho participantov a ich lingvistického správania. Na základe analýzy dvoch vybraných internetových komunít, ktorými sú Birdz.sk a Prešovský internetový server, sme sa

sústredili najmä na diskusné fóra a korpus rozhovorov, ktorý sme zhromažďovali skrytým pozorovaním počas mesiacov apríl (Pis) a jún (Birdz.sk) 2008. Stručný opis skúmaných virtuálnych spoločenstiev nám umožní hlbšie nahliadnuť do štruktúry fór a diskurzívnych praktík ich členov.

Online komunita – dialóg „vox populi“

Medzi najrýchlejšie rastúci prírastok v slovenskom svete chatu, ktorý má dokonca svoj odkaz v anglickej Wikipédii, patrí zrejme budúci líder medzi komunitnými portálmi – Birdz.sk (vznik v r. 2000, vlastník Perex, a. s.), ktorý je venovaný mladým od 11 do 29 rokov a predstavuje paralelu k najväčšiemu chatovému portálu Pokec.sk od spoločnosti Azet. Hoci je Pokec starším „bratom“ (vznik v r. 1999), Birdz si vydobýja svoje postavenie rovnako dravo, jeho rozhodujúce vklady však spočívajú v tom, že omnoho viac akcentuje princípy sociálnej siete (*social networkingu*) – podobne ako MySpace a Facebook – interpersonálnym kontaktom cez profily (tzv. *webky*), obsahujúce zväčša aktuálny status, fotografiu reálnej osoby, originálny nick – prezývku (*Susenejablko, Hajzelodkosti, Holyknight, Cy3aha, Spekacik*) a osobné informácie či ďalšie možnosti kontaktu a pod. K prvkom social networkingu možno zahrnúť aj vymieňanie si názorov v diskusiách a blogoch, prezeranie fotiek a videí medzi známymi alebo posielanie súkromných správ (*TS-iek*). Po redizajne v júli 2008, ktorý skompaktnil Birdz po grafickej stránke a obohatil ho o hudobné rádiá, sa jeho tvár v decembri opäť mení a ešte intenzívnejšie sa snaží o pritiahnutie pozornosti mladých (ukážka č. 1 – Titulná strana portálu Birdz.sk).

Ukážka č. 1 – Titulná strana portálu Birdz.sk z decembra 2008

The screenshot shows the Birdz.sk homepage. At the top, there is a navigation bar with links: Mój BIRDZ, BIRDZ Klasik, TS-ky, Blogy, Časák, Fórum, Fotky, Music, Nástenka, Video, Webky, Zoznamovadlo. Below this is a blue banner with the BIRDZ SK logo (marked BETA) and a date: Pondelok 29. decembra 2008. A quote reads: "Meniny má Milada, zajtra Dávid. Keď zima dobre drží v decembri a v januári, bude pekný rok." There are search and user options: Užívateľ'a, na Google, Fórum, and a search bar with 'Hľada'. Below the banner is a login section with fields for BirdzNick and Heslo, a Login button, and a link: Keď človek zabudne heslo, klikne sem. The main content area features a large image of a person painting a red 'BIRDZ' sign on a wall. Text on the left says: "BIRDZ JE SUPER. BIRDZ je miesto, kde môžeš mať celý svoj svet na jednom mieste. Tvoji kamaráti, tvoje pocity, tvoje problémy a tvoje výtvary. Ukáž čo v tebe je, vyrieš problémy a hlavne buď v kontakte s ľuďmi, ktorých si nevyberáš iba podľa výzoru, ale podľa toho, akí sú. Na BIRDZ si môžeš vytvoriť svet, aký len chceš..." A red button says "Prepní na starý BIRDZ ». To the right is a registration form titled "Ty ešte nie si na BIRDZ? REGISTRÁCIA TU:" with fields for Nick, Heslo, Som (radio buttons for dievča/žena and chalan/muž), Narodeniny (dropdowns for 1, január, 1990), and Mesto. A checkbox for "súhlasíš s podmienkami používania BIRDZU?" and a "Regni sa" button are also present. The bottom of the page is divided into four sections: "Blogy" (Najnovšie články v blogoch: 1. Klidopido > Denník pred 13 minútami Taká drobnosť čo som sa...), "fórum" (diskutuj s rozumom) (Najnovšie diskusie a ankety: 1. Filozofovanie: Ako môže ľ "Ohnivá liška" zamrznúť? :D), "Fotoalbumy" (Najnovšie fotky v albumoch: [image]), and "Videá" (Najnovšie fotky v albumoch: [image]).

Naproti tomu druhý sledovaný portál, lokálne zamerané Prešovské internetové správy (PIS), založené spoločnosťou Vádium, s. r. o., na svojich stránkach poskytujú fórum predovšetkým pre občanov, na ktorom sa môžu vyjadrovať k rôznym otázkam týkajúcim sa svetového diania, ale aj mestskej samosprávy, čo obyvatelia mesta a používatelia v jednom využívajú asi najviac. Na rozdiel od Birdzu je fórum poňaté čisto pragmaticky – bez premrštených a pompéznych sloganov, s jednoduchou grafikou a základnými funkciami, ktoré umožňujú prezrieť si témy založené v aktuálny deň, to, kto ich založil a koľko je v nich už odpovedí (ukážka č. 2). V rovnakej podobe funguje už od roku 2006. Vzostup súčasných snáh slovenských portálov budovať svoj imidž na platforme komunitného charakteru tu taktiež nenájdeme – vzájomný kontakt diskutérov nie je technicky naznačený ani len profilom – nick a fotografia spolu s možnosťou verejnej reakcie či poslania súkromnej správy je jedinou informáciou objavujúcou sa v záhlaví príspevku. V Kódexe diskutujúceho PIS-u¹, ktorý možno chápať ako netiketu, je navyše moderátormi jasne naznačený účel zakladania diskusií: čisto fatický kontakt odporúčajú udržiavať cez programy ako ICQ, Skype alebo Popec.sk. Napriek tomu má diskusná skupina okolo portálu Prešovských internetových správ všetky znaky komunity, stmelovanej len produkovaným textom. Základné charakteristiky, ktorými sa virtuálna komunita vyznačuje, môžeme nájsť aj na fóre Birdzu, a to bez ohľadu na odlišný dizajn a technickú organizáciu: prítomnosť pravidelne prispievajúcich participantov so zdieľanou históriou (tá je obsiahnutá v archívnych príspevkoch), pričom títo participantovia majú rovnaký cieľ, rovnaké jazykové stereotypy, podobné skratky, žargón či dialekt. Narušanie noriem a hodnôt skupiny, teda netikety, vedie ku kritike a konfliktom, na druhej strane rečové akty zamerané na pozitívnu zdvorilosť a verbálny humor podporujú vzájomnú solidaritu. Sebauvedomenie si skupiny ako entity odlišnej od iných skupín sa spolu s participačnými vzormi premieta do rol, hierarchie a rituálov (Haythornthwaite et al., 2000; Jones, 1995a, 1995b; Reid, 1991, 1994, 1998; Riel, 2004; podľa: Herring, 2004).

Ukážka č. 2 – Portál Prešovských internetových správ

The screenshot shows the forum page of the PIS website. At the top, there is a banner for Egypt travel with the text "Egypt (Hurgada) z KE - hotel ** - polpenzia - 8 dní už od 6990,- + povinné príplatky". Below the banner is a navigation menu with items like "Úvod", "O meste", "MsÚ Prešov", "Mapa mesta", "Ubytovanie", "Inzercia", "Katalóg firiem", "Akcie v meste", and "Cenník".

The main content area is titled "Fórum" and contains a list of forum posts:

Titulok	Repliky	Čas	Učesník
Hľadám si prácu	12	dnies 10:32	robo.sykora
Fotografická akcia „Jeden deň v živote Prešova“	63	dnies 10:30	karcikana
Realitka v telke ?	18	dnies 09:54	karcikana
Hanobiace články Andreja Petruša z Večerníka sa dočkali odpovede	250	dnies 09:48	StaryBorsuk
poradie opravára TV	11	dnies 09:14	Stanko
Medzinárodná komisia hodnotila kandidáta na titul EHMK 2013	2	dnies 08:58	steve
USA agresor, alebo svetový policajt?	118	dnies 07:52	kika
Nove sídlisko	8	dnies 07:19	abotak
Hudba - čo počúvate?	225	dnies 03:09	Lucare
No, tak to skúsime oficiálnou cestou.	12	včera 21:59	pikus
Konečne sú koše.	202	včera 21:36	abotak
Plastové olná - kde objednať?	40	včera 21:25	Lucare
Olympiáda - Beijing 2008	201	včera 21:14	abotak
Auto: nazory, fotografie, tuning, moding	141	včera 20:42	shusty
Prešovská univerzita - sociálna práca	48	včera 19:50	floppy
Hluk, meranie, poslanci.	10	včera 19:29	steve

On the right side, there are sections for "Katalóg firiem v Prešove" with a search bar and a "Pridať firmu do katalógu" button, a "Prihlásenie" section with fields for "Prezývka" and "Heslo" and a "prihlásiť" button, and a "Dnešné články" section with links to news articles.

¹ [Http://www.pis.sk/portal/?c=12&id=4242](http://www.pis.sk/portal/?c=12&id=4242).

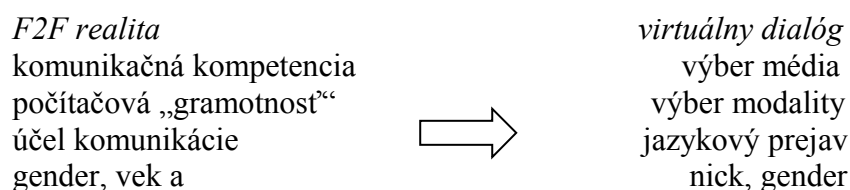
Obe komunity spájané opísanými vlastnosťami sú si podobné aj všeobecnými príznakmi iných diskusných fór – vstup je podmienený registráciou, diskusné témy sú volené participantmi a nevhodné príspevky bývajú vymazávané na základe opatrení administrátorov. Rozdielnosti v technickej báze a tematickom zameraní, povahe účastníkov a princípe organizácie rozhovoru sumarizuje nasledujúca tabuľka:

BIRDZ	Prešovské internetové správy
Fórum orientované na rozvoj komunity	Záujem sústredený na riešenie lokálnych problémov týkajúcich sa mesta Prešov, bez ďalších prvkov <i>social networkingu</i>
Fórum pre tínedžerov – študentov na celom Slovensku	Fórum pre obyvateľov mesta Prešov – pracujúcich.
Témy a príspevky zoradené chronologicky podľa dátumu a času založenia	Možnosť zobrazenia tém podľa najnovších príspevkov vo fóre bez ohľadu na starší dátum vzniku témy alebo zobrazenia tém v chronologickom poradí
Moderátori na úrovni participantov, ² aktívne prispievajú do diskusií	Moderátori „nad“ diskutérmi, prispievajú do diskusie ojedinele

Načrtnuté formálne vlastnosti analyzovaných komunit sa spolupodieľajú na vytváraní reality internetovej situácie a špecifických komunikačných podmienok, v ktorých sa tvorí elektronický komunikát.

F2F³ realita vo virtuálnom dialógu

V diskurze počítačom sprostredkovej komunikácie, v našom prípade aj v diskurze skúmaných diskusných fór, ide o priemet, transformáciu viacerých prvkov reality spojených s jazykom do virtuálneho sveta: sociodemografické pozadie komunikanta, komunikačný zámer, kompetencia a skúsenosti s internetom modelujú jazykový prejav, ovplyvňujú výber prezývky (*nicku*), komunikačného média a spôsobu komunikácie, čo dopĺňa odraz identity v prostredí internetu:

² Aj pri tom si však držia vyšší status – pozícia administrátora spôsobuje, že ich názor je mienkotvorný.

³ F2F – internetový akronym využívajúci kombináciu písma a čísel – z anglického „face to face“ [fejs tu fejs] – „tvárou v tvár“.

vzdelanie

Identitu by sme v oblasti CMC mohli zjednodušene označiť ako *nick(name)*. Nevystihuje však plnú podstatu termínu – zo psychologického hľadiska ide o potrebu každej bytosti byť začlenený do spoločnosti ako autentický a samostatný jedinec, vedomý si svojich vlastností, kvalít, poznatkov a spôsobov zmýšľania. Táto „etiketa“ obsahujúca znaky osobnosti, vybudovaná na báze prvotných názorov a postojov osvojených v detstve⁴, sa zväčša mení pod vplyvom stretu s novými skúsenosťami, prehodnocovaním úsudkov, ich selekciou a odmietnutím alebo akceptáciou. Formálny „nosič“ identity virtuálnej bytosti, či už v textovej podobe (*nick*) alebo grafickej (*avatar*), môže potenciálne prezrádzať jej osobnostné črty cez spôsob, akým komunikuje. V súvislosti s tým sa vynára otázka, do akej miery je človek ukrývajúci sa za nickom totožný s osobnosťou, ktorá sa prezentuje cez štýl reči a ktorou v skutočnosti je. Ako komentuje tento jav známy kreslený vtíp, „*On the Internet, nobody knows you're a dog*“⁵ („Na internete nikto nevie, že si pes“, preklad B.M.). Teda ani napr. zmena genderu (*gender-switching*) prostredníctvom nicku a/alebo fotografie nie je ničím výnimočným, hoci sa zriedka spája so správaním typickým pre opačné pohlavie. Lingvistické príznaky prejavujúce sa najmä v miere zdvorilosti gendrovú príslušnosť zväčša prezradia.⁶ Navzdory tomu je nick bránou k vnútornému obrazu osoby, ktorá ho nosí. Táto brána v komunikácii cez internet môže nadobudnúť explicitnú podobu – Bechar-Israeli (1995, s. 6) spomína rozšírenú predstavu ľudí o zviazanosti mena človeka s jeho charakterom – to možno vysvetľuje, prečo v jeho typológii nickov dominujú na prvom mieste mená súvisiace s vlastnou osobou.

Jazykový prejav vo forme písaného textu je jediná z reálne uchopiteľných informácií o dotyčnej osobe, ktorá poskytuje možnosti analýzy: v korpuse tém príspevkov Birdz.sk, ktoré sme mali možnosť sledovať, sa prejavuje značná dávka originality a dynamiky (*Čo bolo na kanadskej vlajke, že sa to muselo zakryť listom; Ako sa rodia Šmolkovia; Kameň nožnice papier*), väčšina diskutovaných otázok sa však viaže na „večné starosti“ dospievajúcich ľudí a zvykne sa objavovať v pravidelných intervaloch – problémy v škole, vzťah s rodičmi, s opačným pohlavím, vzťah k sebe samému a postoj k alkoholu a drogám sa v príspevkoch uzlia do stereotypných postojov: na jednej strane existuje určitá akceptácia, na druhej strane sa neustále vynárajú protikladné názory, ktoré prezentujú istý „nadhľad“ či uvedomenie si relativistickej povahy celej situácie. Prepojenie veku a sémantiky príspevkov korešponduje aj s výsledkami sociodemografického prieskumu združenia AIMmonitor,⁷ v ktorých je najpočetnejšia skupina používateľov Birdz-u vo veku od 14 do 19 rokov. Čo vedie túto generáciu k aktivite vo virtuálnom prostredí? Suler (podľa Šmahel, 2003) hovorí predovšetkým o skúmaní vlastnej identity, k čomu patrí aj nadväzovanie nových, nezriedka i intímnych alebo sexuálnych vzťahov. Tým, že sa mladý človek pohybuje vo viac-menej anonymnom prostredí, prekonáva zábrany, ktoré ho obmedzujú v reálnom živote, a vďaka špecificky zameraným komunitám sa začleňuje do spoločenstva, v ktorom sa môže naplno prejavovať a byť ocenený. Okrem toho tu stretáva rôzne typy ľudí, jeho komunikačná kompetencia sa zlepšuje a aj prostredníctvom skúseností iných sa sociálne „učí“ (Šmahel, 2003, s. 52). Zdanlivá separácia od rodiny prispieva k pocitu nezávislosti, slobody a dospelosti, a tak v kyberpriestore vystupuje ako autonómna osobnosť, ktorá je zodpovedná za

⁴ Řičan (2007, s. 162) upozorňuje na vnútorné konflikty, ktoré môžu vyvrcholiť v tzv. kríze identity – Šmahel na porovnanie poukazuje na možnú disociáciu osobnosti – tým, že naše rôzne virtuálne „osobnosti“ figurujú na webstránkach zameraných na rôzne oblasti života, dochádza k podobnému stavu, „...kdy se v rámci psýchy jednoho člověka vyskytuje několik více méně odlišných dílčích osobností, které však tento člověk není schopen integrovat“ (Šmahel, 2003, s. 48).

⁵ Steiner, P.: On the internet, nobody knows you're a dog. The New Yorker, 1993, 69, č. 20, s. 61.

⁶ Pozri bližšie Herring, 2005, s. 2.

⁷ [Http://data.pravda.sk/sk/download/pdf/birdzsk_socdemo.pdf](http://data.pravda.sk/sk/download/pdf/birdzsk_socdemo.pdf)

svoje slová a činy. Je jasné, že Birdz predstavuje presne tento typ komunity, v ktorej dochádza k stretu rôznych pohľadov a životných názorov práve kreujúcich sa individualít, ktoré tieto skúsenosti komunikujú cez obsah svojich správ.

Úplne odlišná situácia je na fóre Prešovských internetových správ, ktoré disponuje väčšou tematickou stabilitou, menším rozptylom a množstvom tém. K najdiskutovanejším príspevkom patria, ako inak, problémy vzťahujúce sa na konkrétne záležitosti dotýkajúce sa obyvateľov mesta (*ŠPZtky nespratných vodičov; Televízia Prešov; Ako Condornet ignoruje klientov*). Príčinu zrejme možno hľadať v rozdielnom vekovom zložení participantov, sociodemografickom pozadí a samotnom umiestnení fóra na informačnom portáli. Napriek jasnému zámeru jeho tvorcov a prispievateľov sa občas nájdu aj témy opúšťajúce preferovaný „model“ – niektoré sú vítané viac, niektoré menej, čo sa odráža v zapojení ostatných participantov do diskusie – sú však nastoľované postavami naznačujúcimi zmysel pre humor a iróniu (*Fester, StaryBorsuk, Ďuri z Keľemeša, Doktor Štrosmajer*), podporené aj príslušnou fotografiou. Niektoré už svojou formou implikujú prepínanie kódu medzi spisovným jazykom (alebo štandardom) a dialektom východoslovenského makroareálu. Funkcia dialektu je v príspevkoch tohto fóra familiarizujúcim prostriedkom, naznačuje snahu o zblíženie oboch komunikačných strán a možno povedať, že tí komunikanti, ktorí si nechávajú odkazy v nárečí, majú medzi sebou užší vzťah ako tí, ktorí sa vyjadrujú čisto korektne a spisovne. Prepínanie kódu do spisovnej variety spolu s použitím diakritiky je príznakom aktuálne vyššieho spoločenského statusu a využíva sa najmä pri vysvetľovaní, argumentácii, persúazii, priamej citácii a pod. (ukážka č. 3). Rovnakú funkciu má prepínanie kódu aj v príspevkoch Birdzu, kde však ide o prepínanie do spisovného jazyka alebo štandardu z akéhosi tínedžerského „počítačového slangu“, ktorý je charakteristický častými deformáciami vokálov a konsonantov, skratkovitosťou, akronymami, ktoré majú za cieľ exotizovať text, ďalej väčším podielom emotikonov a pod. (ukážka č. 4).

Ukážka č. 3 – príspevok z fóra Prešovských internetových správ

Re: Re: ak by to skutočne malo ten
karzaj | 25.4.2008 (21:23)

[Reaguj](#) [Pošli](#)
[správu](#)

Ak je to bublina v PO, tak je to bublina v rámci celej SR. V PO sú najlacnejšie byty zo všetkých krajských miest. Aj keď slovo najlacnejšie tu asi nie je namieste, lebo človeka pritom napadne, že sú "lacné" 😊. Podľa mňa byty sú momentálne len ďalšou položkou, v ktorej sa SR kopírujú ceny na západe. Máme už takmer rovnako vysoké ceny tovarov (energie, potraviny, autá...hocičo) tak teraz sa približujú aj byty. Teraz ich budú nasledovať služby. Aspoň ja si to myslím.

Ukážka č. 4 – príspevok z fóra Birdz.sk

17 **Csillush** Štvrtok 26. júna 2008 12:12 *Ďalšie diskusie od Csillush »*
heeeeeeej prestante pIcovat na hipoperov....
nie kazdy je taky isty.... vacsina sudi podla deticiek ktori sa hraju na G's.....

*15. jj to sa hned fsmne   vysmejem ludi co mi powedia ze maju original a stalo to newiem kolko sto alebo tisíc korun.... PROSTE JE TO FAKE   *
[hore] [dole] 311901

Okrem uvedených skutočností na podobu jazykového prejavu vplýva aj zvolené médium a spôsob komunikácie, ktorý závisí od preferencie určitých vlastností – synchronická komunikácia prostredníctvom online chatov odráža obľubu spontánnosti, neobmedzenosti formy, vtipného štýlu a jazykovej hry, ostatných viac zaujíma myšlienkový, reflektívny

a rozvážny štýl asynchronickej komunikácie v e-mailoch, blogoch či diskusných fórach (Suler, 2001). Pri zbieraní dát z diskusného fóra Birdz.sk určeného výsostne mladým sme sa stretli s pozoruhodným javom: spôsob spontánneho, emocionálneho a skratkovitého písania, ktorý je možný badať skôr v synchronických chatoch, sa prenášal do asynchronického diskusného fóra, no na fóre Prešovských internetových správ vlastnosti typické pre asynchronickú komunikáciu ostali zachované. Nazdávame sa teda, že tento posun v postupe kompozície správy na tínedžerskom diskusnom fóre ovplyvňuje najmä vek a s ním súvisiace okolnosti.

Na záver nášho príspevku zostáva konštatovať, že vymenované skutočnosti predstavujú len koncízne zovšeobecnenie hlavných faktorov, ktoré podmieňujú výslednú podobu virtuálneho dialógu. Ten ako produkt „elektronického stretnutia“ je odrazom reality jeho tvorcov, mení tvár podľa zvoleného zámeru a prezentuje svojho autora – *geeka*, *nerda* alebo *newbieho* – do takej miery, do akej mu to dovoľí – či napovieme niečo nickom, formou a obsahom prejavu alebo budeme „mlčať“, je na nás.

AIMmonitor: Výskum sociodemografie návštevníkov internetu v Slovenskej Republike. [Http://data.pravda.sk/sk/download/pdf/birdzsk_socdemo.pdf](http://data.pravda.sk/sk/download/pdf/birdzsk_socdemo.pdf) [10. 2. 2009].

BECHAR-ISRAELI, H.: From (Bonehead) to (cLoNehEAd): Nicknames, play and identity on Internet relay chat. *Journal of Computer-Mediated Communication*. [Http://jcmc.indiana.edu/vol1/issue2/bechar.html](http://jcmc.indiana.edu/vol1/issue2/bechar.html) [28. 3. 2008].

HERRING, S. C.: Gender and power in on-line communication. In: *Handbook of Language and Gender*. Holmes, J. – Meyerhoff, M. (eds.). Oxford: Wiley-Blackwell 2005, s. 202 – 229.

HERRING, S. C.: Computer-Mediated Discourse. In: *Handbook of Discourse Analysis*. Tannen, D. – Schiffrin, D. – Hamilton, H. (eds.). Oxford: Wiley-Blackwell 2001, s. 612 - 634. ISBN: 0631205950.

HERRING, S. C.: Computer-mediated discourse analysis: An approach to researching online behavior. In: *Designing for Virtual Communities in the Service of Learning*. Barab, S. A. – Kling, R. – Gray, J. H. (eds.). New York: Cambridge University Press 2004, s. 338 – 376.

HOFFMANNOVÁ, Jana: Ironický rozměr stylu internetové komunikace (se zaměřením na intertextovou signalizaci ironie). In: *Čeština doma a ve světě*, 2006, 14, č. 1 – 4, s. 35 – 41. ISSN 1210-9339.

Prieskum o frekvencii používania internetu a zastúpení v jednotlivých vekových kategóriách na Slovensku. Tlačová správa. *Mediálne.sk*, 19. 4. 2007. [Http://medialne.etrend.sk/internet/clanok.php?clanok=3074](http://medialne.etrend.sk/internet/clanok.php?clanok=3074) [23. 3. 2008].

MÜLLEROVÁ, O. – HOFFMANNOVÁ, J. Kapitoly o dialogu. 1. vyd. Praha: Pansofia, 1994. 94 s. ISBN 80-85804-29-8.

NETLINGO.com. Online dictionary. [Http://www.netlingo.com](http://www.netlingo.com) [21. 3. 2007].

PAOLILLO, J.: The Virtual Speech Community: Social Network and Language Variation on IRC. *Journal of Computer-Mediated Communication*. [Http://jcmc.indiana.edu/vol4/issue4/paolillo.html](http://jcmc.indiana.edu/vol4/issue4/paolillo.html) [28. 3. 2008].

ŘÍČAN, P.: *Psychologie osobnosti. Obor v pohybu*. Praha: Grada Publishing 2007. 200 s. ISBN 978-80-247-1174-4.

SULER, J.: Identity Management in Cyberspace.

[Http://www-usr.rider.edu/~suler/psyber/identitymanage.html](http://www-usr.rider.edu/~suler/psyber/identitymanage.html) [3. 1. 2009].

SULER, J.: The psychology of text relationships.

[Http://www-usr.rider.edu/~suler/psyber/psytxtrel.html](http://www-usr.rider.edu/~suler/psyber/psytxtrel.html) [3. 1. 2009].

STEINER, P.: On the internet, nobody knows you're a dog. *The New Yorker*, 1993, 69, č. 20, s. 61.

ŠMAHEL, D.: *Psychologie a internet. Děti dospělými, dospělí dětmi*. Praha: Triton 2003. 158 s. ISBN 80-7254-360-1.

VOZÁROVÁ, Eva: Prispôsobili sme sa používateľom, tvrdí Birdz (aktualizácia). Mediálne.sk, 3. 7. 2008. [Http://medialne.etrend.sk/internet/sprava.php?sprava=7912](http://medialne.etrend.sk/internet/sprava.php?sprava=7912) [3. 7. 2008].

VYBÍRAL, Z.: Psychologie komunikace. Praha: Portál 2005. 320 s. ISBN 80-7178-998-4.

Abstract

The paper is focusing on comparison of two discussion boards, characteristics of community in terms of design and functioning of both portals. On concrete types of prehovorov illustrates the connection of social reality of dialogue participants and their linguistic behaviour.

Key words

virtual dialogue, social reality, CMC (Computer-Mediated Communication), discussion board, chat

Mgr. Barbora Mochňacká

1983

Inštitút slovakistiky, všeobecnej jazykovedy a masmediálnych štúdií Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove

Ulica 17. novembra 1

080 78 Prešov

MochnackaB@gmail.com